

Zarówno rząd, jak i samorządy inicjują i realizują wiele różnych działań mających na celu poprawę stanu powietrza w Polsce.

Podczas plenarnego posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 25 października br. Ministerstwo Środowiska przedstawiło informację o procedowanych lub planowanych zmianach przepisów w zakresie dopuszczalnego poziomu spalin, smogu oraz wymiany kotłów CO w gospodarstwach domowych. Kwestie te przedstawiła Kinga Majewska, zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Powietrza w resorcie.

Jak tłumaczyła, w Polsce od wielu lat na obszarze niektórych stref utrzymuje się niezadawalający stan jakości powietrza. Dotyczy to zwłaszcza przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu). Za ten stan rzeczy odpowiedzialny jest przede wszystkim sektor bytowo – komunalny.

W związku z powyższym w ramach przyjmowanych uchwał sejmików województw w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych określone są działania naprawcze związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń pochodzących m.in. z sektora transportu drogowego.

Dla rządu aktualnie priorytetem jest ograniczenie zjawiska niskiej emisji. Z inicjatywy ministra środowiska, resorty rozwoju i energii podjęły prace legislacyjne w celu określenia wymagań emisyjnych dla kotłów na paliwa stałe oraz wymagań jakościowych dla paliw stałych.

I tak, od 1 października br. obowiązuje rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie kotłów na paliwa stałe. Zostało ono wydane w celu dopuszczenia na rynek bytowo-komunalny w Polsce jedynie najlepszych kotłów, spełniających najwyższe standardy emisyjne.

Kwestie standardów dla instalacji spalania paliw o mocy do 500kW reguluje na poziomie Unii Dyrektywa Ekoprojekt. Na jej podstawie wydawane są kolejne rozporządzenia wykonawcze Komisji Europejskiej, które zawierają szczegółowe wymagania dla poszczególnych grup urządzeń: Są one bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich UE, także w Polsce, bez konieczności przenoszenia ich treści do polskich aktów prawnych. Będą obowiązywać od dnia 1 stycznia 2022 r. (rozporządzenie 2015/1185) oraz od 1 stycznia 2020 r. (rozporządzenie 2015/1189).

Ze względu na problemy z jakością powietrza Rząd RP postanowił wcześniej wdrożyć wymogi Dyrektywy Ekoprojekt w zakresie źródeł spalania paliw stałych o mocy cieplnej do 500 kW, przenosząc je do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie kotłów na paliwa stałe.

W resorcie energii dobiegają końca prace nad uregulowaniem problemu standaryzacji paliw stałych. ME zakończyło prace nad pakietem aktów prawnych dotyczących paliw stałych, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia parametryzacji paliw stałych i zarządzania rynkiem paliw. Jednocześnie dzięki przepisom wprowadzonym w ramach znówelizowanej ustawy – Prawo ochrony środowiska (tzw. ustawa antysmogowa) z 10 września 2015 r. władze samorządowe podjęły inicjatywę i przyjęły 4 uchwały antysmogowe, które objęły obszary dwóch województw, małopolskiego oraz śląskiego. Samorządy pięciu województw (opolskie, dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie i wielkopolskie) prowadzą działania mające na celu przyjęcie uchwał antysmogowych. Pozostałe siedem województw, aktualnie nie prowadzi prac nad tzw. uchwałą antysmogową, a działania naprawcze związane z poprawą jakości powietrza są realizowane analogicznie jak do tej pory, w ramach obowiązujących na obszarach tych

województw programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

Aktualnie prowadzone są prace mające na celu wdrożenie do prawa polskiego postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (dyrektywa MCP). Dyrektywa została przyjęta 25 listopada 2015 r. i powinna być przeniesiona do prawa krajowego do dnia 19 grudnia 2017 r. Transpozycja dyrektywy MCP będzie wymagać zmiany niektórych przepisów ustawy Poś oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy.

W celu podniesienia efektywności podejmowanych działań na poziomie wojewódzkim i lokalnym, we wrześniu 2015 r. ogłoszony został Krajowy Program Ochrony Powietrza (KPOP), opracowany w Ministerstwie Środowiska. Głównym jego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski poprzez osiągnięcie w możliwie krótkim czasie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu, wynikających z przepisów prawa unijnego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia. Jednym z kierunków wskazanych w KPOP są działania legislacyjne.

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza uwzględnione zostały w innych krajowych dokumentach strategicznych. Ministerstwo Środowiska zaproponowało wprowadzenie do nowej, kluczowej dla rozwoju Polski „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju”, która została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego br. karty projektu strategicznego pt. „Czyste powietrze”. Projekt ten przyczyni się do realizacji głównego celu strategii tj. tworzenia warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym i terytorialnym, poprzez stworzenie mechanizmów poprawy jakości ich życia w związku z zapewnieniem satysfakcjonującego stanu środowiska naturalnego, w tym przede wszystkim stanu powietrza.

Ponadto kwestia ograniczenia wielkości emisji z transportu drogowego znalazła się również w Planie Rozwoju Elektromobilności „Energia dla Przyszłości”, który został przyjęty przez Radę Ministrów 16 marca 2017 r. Zgodne z założeniami Planu, w pierwszej kolejności powinny być podjęte rozwiązania, które będą skłaniać osoby indywidualne do zamiany samochodu spalinowego na elektryczny. Dokument ten stanowi kompleksową, ponad resortową strategię działań Państwa nakierowaną na opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz systemu zachęt, promujących wykorzystanie nowoczesnych technologii w transporcie, zarówno publicznym jak i prywatnym.

W działaniach zmierzających do poprawy jakości powietrza bardzo ważne jest podnoszenie świadomości społecznej poprzez realizację szerokokrojonych działań informacyjno-edukacyjnych odnośnie do problemów środowiskowych, w szczególności dotyczących negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka, stan środowiska i gospodarkę.

Po wysłuchaniu informacji strona samorządowa KWRiST zwróciła uwagę na konieczność dopracowania przepisów, które umożliwią możliwość skutecznej kontroli i egzekucji wprowadzanych obecnie standardów jakości paliw jak i pieców, w których to spalanie następuje.